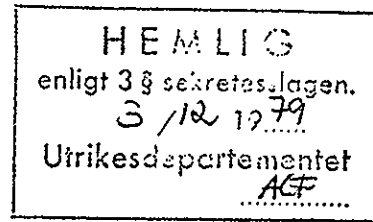

UTRIKESDEPARTEMENTET
Utrikesministerns kansli
Handläggare: kr Nilsson/ACF

PROMEMORIA ✓ P28

1979-12-03

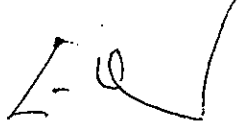

STRÄNGT FÖRTROLIG

Samtal 1970 om Raoul Wallenberg med professor
Nanna Svartz

(1 bil)

- ./. Närslutet återfinns privata anteckningar, vilka kanslirådet Folke Löfgren gjorde efter ett samtal han under sin tid som ambassadsekreterare i New Delhi den 1 november 1970 haft om Wallenberg-ärendet med professor Nanna Svartz.

Lars-Åke Nilsson

P.M. om samtal med Nanna Svartz i New Delhi den 1 november 1970

Nanna Svartz tog själv upp ämnet RW. Bland orsakerna till att hon gjorde det kan vara att affären den senaste tiden kanske upptagit hennes tankar i särskilt hög grad, dels med anledning av publiceringen av andra delen av Ulla Lindströms memoarer, dels med anledning av vad som förevarit på den internationella medicinkongressen i New Delhi. Det kan också ha spelat in att jag själv på en gång är UD-man och son till av henna kända kolleger. Samtalet, i vilket jag naturligt nog mest var en lyssnande part, fördes på intet sätt systematiskt och bestod mest i olika upplysningar och kommentarer från NS'sida. Jag har här nedan antecknat en del punkter som kanske kan visa sig vara av intresse i framtiden.

1. NS är fortfarande helt övertygad om att W levde 1961, sannolikt även 1962 och, på min fråga, sannolikt ännu idag 1970.

2. NS är djupt besviken, kanske tom bitter på det officiella svenska handhavandet av affären. Detta gällde särskilt Sohlman. Hon ansåg även att fru Sohlman, som angavs ha kommunistiska sympatier, haft ett föyckligt inflytande. NS'besvikelse är särskilt stor avseende Sohlmans handlande under NS'besök i Moskva 1961. Under detta besök erbjöds alltså NS att träffa W genom förmedling av sin syske kollega och vän M-v. För att genomföra detta behövde hon emellertid ambassadens hjälp att förlänga sin vistelse i M. (visum o biljett). Sohlman förhöll sig helt kallsinning till NS önskemål att stanna kvar och NS var därför tvungen att lämna M utan att ha träffat W. Vid senare sammanträffanden hade Sn till NS uttryckt sitt/beklagande av att det inte gått att förlänga vistelsen i M 1961. Ambassadens attityd hade varit liknande under NS'besök 1962. o Jarring

3. Andra personer som NS är besviken över är Undén, Sverker Åström (medna hon menar att både Erlander och Palme visat sig mera förstående. Erl o Und hade en gång gemensamt åtgit emot NS varvid Erl lyssnat gripen till henne redogörelse, bl.a. sagt att detta varit bland det märkligaste som berättats i detta rum, medan Und lett ironiskt och sagt Åja, Åja. Beträffande Åström gällde (avsändandet av något telegram, medna Jarring någon gång gjort det egendomliga uttalandet att alla skulle ha förståelse för henne om hon offentligt förklarade att det hela rörde sig om ett misstag från hennes sida.

4. NS sade sig ännu inte för någon ha berättat allt hon visste i frågan. Hon har även på de senaste åren haft en del kontakter. För mig nämnde hon blott något om presidenten i ungerska vetenskapsakademih, som tydligen känt eller känt till W och både en hög uppskattning av honom ("den modigaste man jag träffat"). Hon omnämnde även att en tjeck, som dödförklarats med en en attest exakt likadan som W:s, nyligen frisläppts.

5. NS ansåg att Söderblom orättvist ansågs ha haft ett negativt inflytande i affären. Hon hade en gång, sannolikt 1948, av misstag råkat avlyssna ett förtroligt samtal mellan Sm och Mme Kollontay, där den senare sagt sig tro att W skulle kunna komma hem nästa år. Detta samtal trodde NS inte var känt, av någon.

6. Om sin ryske vän M-vs öde visste NS att berätta att M-v för henne berättat (1962? M-v är nu död) om hur Chrusjtjov bokstavligen sparkat honom nerför en trappa i Kreml. 1961 skulle Mv till NS ha sagt att W var på ett mentalsjukhus i M. W hade tidiagre eller senare även vistats på andra platser i Sovjet. NS hade f.ö. av Sohlman bett att få en lista över sjukhusen i Moskva men-förvägrats detta.

7. Angående besöket i New Delhi berättade NS att de sovjetiska delegaterna de första dagarna varit mycket hjärtliga. Därpå hade följt några dagar under vilka de helt frusit ut henne. På kongressens sista dag hade de ånyo varit demonstrativt vänliga och särskilt insisterat på att fotograferas tillsammans. NS sade till mig inget som tydde på någon nervositet eller för den delen inte heller något som tydde på att hon hade några avsikter i W-affären i samband med den förestående hemresan till Sverige över Moskva.

8. Själv sade jag till NS endast att det föreföll mig angeläget att hon snarast nedtecknade allt hon visste i affären. Hon sade sig vara medveten om detta och sade vidare att ibland känt ett behov av att anförtro sitt vetande till någon annan. Vilhelm Mobergs namn nämndes. NS hade nyligen, ffg tror jag, träffat VM på en middag. Vidare sade jag att det tycktes mig som om det kanske var orättvist att ge Sohlman så stor del av skulden som hon gjorde. I en så viktig fråga inhämtades nog ändå alltid instruktioner från UD, i detta fall från utrikesministern personligen.